

**T.C.
CEZAYİR BÜYÜKELÇİLİĞİ
TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ**

**YURT DIŞI
YATIRIM
ÜLKE PROFİLİ**

- 2023-

01.04.2023

İÇİNDEKİLER

A.CEZAYİR ÜLKESİNİN İŞ ORTAMI

1. Ülkenin İş Ortamı

- a. İş Ortamı İle İlgili Genel Göstergeler
- b. Şirket Kurulumuna İlişkin Mevzuat
- c. Vergi Uygulamaları
- d. Sosyal Güvenlik Uygulamaları
- e. Kambiyo Rejimi
- f. Enerji Maliyetleri

2. Potansiyel Yatırım Alanları

B.YABANCI YATIRIM MEVZUATI VE YATIRIM TEŞVİKLERİ

1. Yabancı Yatırımlara İlişkin Ülke Mevzuatı ve Yatırım Teşvik Mevzuatı

- a. Genel Çerçeve
- b. Yabancı Sermayeye Yönelik Kısıtlamalar

C. CEZAYİR'DEKİ TÜRK YATIRIMLARI

1. Önde Gelen Yatırımlar ve Sektörler Hakkında Bilgilendirme
2. Türk Yatırımcıların Karşılaştıkları Sorunlar

D. CEZAYİR'DEKİ DİĞER ÜLKE YATIRIMLARI

1. Doğrudan Yabancı Yatırımlar

E. YATIRIMCILAR İÇİN YARARLI BİLGİLER

1. Faydalı Linkler
2. Ulaşılabilecek Hukuki ve Mali Danışmanlık Şirketlere İlişkin Bilgiler

GENEL BİLGİLER

Resmi adı	Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti
Başkent	Cezayir
Yönetim şekli	Cumhuriyet (Yarı Başkanlık Sistemi)
Yüzölçümü	2.381.741 Km ² (1300 Km Akdeniz sahil şeridi)
Dili	Arapça (Resmi dil), Berberice (Tamazight), Fransızca
Komşuları	Kuzeydoğuda Tunus (965 km), doğuda Libya (982 km), güneydoğuda Nijer (956 km), güneybatıda Moritanya (463 km) ve Mali (1376 km), batıda Fas (1559 km) ve Batı Sahra (42 km).
Arazi Durumu	% 4 Kuzey Kıyı Şeridi, % 9 Yüksek Plato, % 87 Güney Sahra
Nüfus	45 020 000 (1 Ocak 2023 itibari ile tahmini)
Nüfus dağılımı	Şehir % 66, kırsal % 34
Vilayet Sayısı	58
Başlıca şehirler	Cezayir, Oran, Constantine, Annaba, Batna, Blida, Sétif, Chlef, Djelfa, Mostaganem, Jijel, Batna, Biskra, Tiaret, Saïda, M'Sila, Ourgla, Béchar, Adrar, Tlemcen, Skikda, Béjaïa, Ghardaia, Tizi-Ouzou, El-Oued, Tamanrasset.
Dini	Resmi Dini İslam, % 99,8 Müslüman (Sünni-Maliki), % 0,2'si Hıristiyan, Yahudi.
Havaalanı	35 (13 Uluslararası) adet; Alger, Oran, Constantine, Annaba, Ghardaia, Tlemcen.
Başlıca Limanları	Cezayir, Annaba, Oran, Mostaganem, Bejaja, Jijel, Tenes, Arzew, Beni-Saf, Ghazaouet, Dellys, Djendjen.
Çalışma Saatleri	08.30-16.30 (Haftasonu tatili Cuma-Cumartesi günleri)
Tatil Günleri	Resmi Tatil Günleri: 1 Ocak (Yılbaşı), 12 Ocak (Yennayer), 1 Mayıs (İşçi Bayramı), 5 Temmuz (Bağımsızlık Günü), 1 Kasım (Devrim Günü)=TOPLAM 5 GÜN Dini Tatil Günleri: Ramazan ve Kurban Bayramları (2'şer gün), Hicri Takvim Yılbaşı (1 gün), Aşure Günü (1 gün), Mevlid Kandili (1 gün) = TOPLAM 7 GÜN
Para Birimi	Cezayir Dinarı (DZD veya DA)
Döviz Kuru	1 ABD Doları =135 DZD 1 EUR = 147 DZD

Ekonomik Veriler (2022):

GSYİH (Nominal) (milyar Dolar)	: 187,1 (2022)
GSYİH Sektörel Dağılım (%38), Hizmetler (%32)	: Tarım (%13), Sanayi
GSYH Büyüme Hızı (Reel) (%)	: 4,7 (2022)
Kişi Başına GSYİH (Nominal) (Dolar)	: 4.150 (2022)
Enflasyon Oranı (%)	: 9,27 (2022)
İşsizlik Oranı (%)	: 15,8 (2022)
Toplam Rezervler	: 55 milyar ABD Doları (2022) / 64,63 milyar Dolar (2023 Şubat sonu itibariyle) (Cezayir Merkez Bankası'nın 14 Mart 2023 tarihli açıklaması)
İhracat (milyar Dolar)	: 60,0 (2022)
İthalat (milyar Dolar)	: 38,7 (2022)

A. CEZAYİR ÜLKESİNİN İŞ ORTAMI

1. ÜLKENİN İŞ ORTAMI

a. İş Ortamı ile İlgili Genel Göstergeler

Afrika'nın, Arap coğrafyasının ve Akdeniz'in en geniş (Dünyanın en geniş 9'uncu) yüzölçümüne, **45 milyonluk nüfusa** ve önemli doğalgaz ve petrol rezervlerine sahip Cezayir, söz konusu kıtanın (Güney Afrika, Nijerya ve Mısır'ın ardından) ve ayrıca 22 üyesi bulunan Arap Birliği'nin (Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri, Mısır'ın ardından) en büyük 4'üncü ekonomisi konumundadır.

Cezayir'de son yıllarda hidrokarbona dayalı sanayi dışında diğer sanayi dallarında ulusal bir ekonominin kurulması yönünde adımlar atılmaktadır. Ancak, Cezayir'in yatırım ve iş yapma ortamının iyileştirilmesine yönelik tüm çabalarına karşılık Dünya Bankası'nca yayımlanan 2020 yılı "Doing Business" raporuna göre, Cezayir 190 ekonomi içerisinde iş yapma kolaylığı açısından **157. sırada** yer almaktadır.

Cezayir İçin "Doing Business" Göstergelerinin Özet Tablosu (2020)

	İşe Başlama ve Şirket Kurma	İnşaat İzinleri	Elektrik Erişimi	Tapu/ Mülkiyet Kayıtları	Banka Kredisine Erişim	Yatırım-cının Korunması	Vergi Ödenebilirliği	Dış Ticaret Uygulamalarında Açıklık	Mahkem e Süreci	Şirket Tasfiyesi
Dünya Sıralaması	152	121	102	165	181	179	158	172	113	81
Prosedür Sayısı	12	19	5	10	-	-	27 (adet vergi)	9(İhracat) 11(İthalat)	-	-
Gerekli Gün Sayısı	18	131	84	55	-	-	265 (iş saati)	229 (İş Saati İhracat) 306(İş Saati İthalat)	630 gün	1.3 yıl (16 ay)
Maliyet (%)	11,3 (% kişi başına düşen gelirin)	6,5 (% taşınmaz değeri)	967 (% kişi başına düşen gelirin)	7,1 (taşınmaz değerinin)	-	-	66,1 (% kar üzerinden ödenen vergi)	967 Dolar (İhracatta Gümrük ve Diğer İşlemler için oluşan maliyet) 806 Dolar(İth)	21,8 % (anlaşmazlık bedelinin)	7 % (şirket değerinin)

Bahse konu raporun incelenmesi, Cezayir'in pek çok gösterge açısından Afrika ortalamasının bile altında skorlar kaydettiğini göstermektedir. Bir karşılaştırma yapılabilmesi açısından Cezayir'in komşuları Tunus ve Fas bahse konu sınıflandırmada sırasıyla 78. ve 53. sırada yer aldıklarının belirtilmesinde fayda görülmektedir. Söz konusu veriler, Cezayir'de iş ortamının ve dolayısıyla yatırım yapmanın güçlüklerini ortaya koymaktadır.

Bununla birlikte, Cezayir Hükümeti bir yandan iş yapma ortamının iyileştirilmesi adına altyapı ve mevzuat çalışmalarına ağırlık verirken, bir yandan da, özellikle petrol fiyatlarındaki düşüşlerin etkisi ile birlikte, enerji sektörüne bağımlı sanayileşmenin yerine güçlü bir sanayileşme politikası güderek ulusal sanayinin çeşitlendirilmesi ve güçlendirilmesi için yerli ve yabancı yatırımların teşvikine yönelik çeşitli önlemler almaktadır.

Bu kapsamda, Yatırım Kanunu'nda yerli ve yabancı yatırımcılar arasında fark gözetilmemektedir. Yabancı yatırımcılar, bütün iş dallarında yatırım yapabilmekte ve bu yatırımlar kapsamında şirket/firma adına, şahıslar ise mal edinebilmekle birlikte Valiliklerden onay/izin alınarak yine gayri menkul edinebilmektedirler. Bunun yanı sıra, yabancı yatırımcılar yerel bankalardan kredi alabilmekte, -uluslararası ölçütlerde olmasa da- belli şartlar çerçevesinde kar transferi yapabilmekte ve bahse konu karların yeniden yatırımına yönlendirmeleri durumunda bu kazançları vergiden muaf tutabilmektedirler

Öte yandan, yatırım ortamının iyileştirilmesi açısından çok önemli gösterge olan bankacılık sektöründe ise Cezayir'in gelişmekte olan diğer ülkelere nazaran gerilerde kaldığını belirtmek gerekmektedir. Bankacılık sistemi yavaş ve gelişime muhtaç bir yapı arz etmektedir.

Ülkede fikri mülkiyet hakları ve marka, patent korumasına yönelik yasal mevzuat ve uygulamalar yetersizdir. Bu husus da anılan ülkede yatırım yapılması konusunda ciddi bir engel oluşturmaktadır.

b. Şirket Kurulmasına İlişkin Mevzuat

2009 yılından bu yana uygulanan ancak 04 Haziran 2020 tarihli Cezayir Resmi Gazetesinde yayımlanan Ek Bütçe Kanunu'nun 50. maddesiyle, ticari veya imalat sanayinde faaliyette bulunan yabancı sermayeli şirketlere ilişkin hisselerin %51'inin Cezayirli bir vatandaşa ait olma kuralı değiştirilmiştir. Söz konusu değişiklik neticesinde Cezayir ulusal ekonomi için stratejik olan sektörler dışında kalan tüm sektörlerde faaliyet gösteren yabancılar, hisselerinin %100'ü kendilerine ait olmak üzere şirket kurmaları mümkün hale gelmiştir.

Cezayir'de şirket kurma prosedürleri Milli Ticaret Sicil Merkezi (Centre National du Registre du Commerce-CNRC- <http://www.https://sidjilcom.cnrc.dz/>.) tarafından yerine getirilmektedir.

E.U.R.L (Şahıs şirketi): Tek kişilik şirkettir. Yönetici, şirketin sahibi veya dışarıdan birisi olabilir. Sermayesi en az 100.000 Cezayir Dinarı (750 USD)

S.A.R.L (Limited şirket): En az iki, en fazla yirmi ortaklı şirkettir. Şirket yöneticisi, ortaklardan veya dışarıdan birisi olabilir. Sermayesi en az 100.000 Cezayir Dinarı (750 USD)

S.P.A (Anonim şirket): En az yedi ortaklı olan bu şirketler büyük sermayeli şirket niteliğine sahiptir. Yönetim kurulu ve yönetim kurulu başkanı bulunması şarttır. Sermayesi en az 1.000.000 Cezayir Dinarı (7.500 USD)

Şirket kuruluşu tamamlandığı bir başka ifade ile şirketin tüzel kişiliği oluştuğunda, ilgili bankadan bloke edilen sermayenin geri alınması mümkündür.

Şirket Kuruluşunda İzlenecek Prosedür

- Ortakların tespiti ve ortaklık paylarının belirlenmesi,
- Kurulacak şirketin isminin tespiti ve ticaret siciline tescili,
- Şirket merkezi olacak yerin kiralanması ve noterde kira kontratı yapılması,
- Kurulacak şirketin belirlenen çalışma sahası çerçevesinde noterde statüsünün hazırlanması,
- Şirket yöneticisinin belirlenmesi,
- Şirket sermayesinin belirlenmesi,

- Şirket sermayesi olarak belirlenen paranın, şirketin faaliyetleri neticesinde oluşacak karın transferinin yapılabilmesini teminen, bankacılık sistemi aracılığıyla ülkeye getirilmesi ve kuruluş aşamasında söz konusu sermayenin bankada bloke edilmesi. (Oturumu olmayanlar için bu paranın banka havalesi ya da havaalanında yapılacak resmi deklare ile getirilmesi şarttır.)
- Noterde hazırlanan şirket statüsünün mahalli gazete ve ticari sicil gazetesi ilanlarının Noter tarafından yapılması,
- Şirket ortaklarının pasaport fotokopileri,
- Şirket yöneticisinin elçilik tasdikli ve tercümelî nüfus cüzdanı örneği ve sabıka kaydı,
- Şirket merkezi olarak kiralanın yerin, bağılı olunan mahkeme tarafından tayin edilecek görevli memur tarafından resmi tesbitinin yapılması,
- Kiralanın yerin emlak borcu bulunmadığına dair Belediyeden belge alınması,
- Şirketin statüsü ve kira kontratıyla vergi dairesinde kayıt yaptırılması,
- Vergi Dairesine harç yatırılması,
- Ticaret Sicil Müdürlüğünden alınan belgelerin doldurularak belediyeden tasdik ettirilmesi,
- Ticaret Sicil Müdürlüğüne harç yatırılması,
- Dosyanın Ticaret Sicil Müdürlüğüne teslimi ve şirket kuruluşunun alınması,
- Ticaret Sicil Müdürlüğünden alınan resmi kuruluş belgesi ile birlikte vergi dairesine gidilerek işe başlama deklarasyonunun hazırlanması ve vergi kartı talebinde bulunulması,
- Notere şirket kuruluşunun tamamlandığının beyan edilmesi,
- Noterden alınacak resmi belge ile bankada bloke edilen şirket sermayesinin şirket adına açılacak hesaba aktarımı,
- Şirket kuruluşu tamamlandıktan sonra şirket yöneticisi ve ortakları oturum almak için Emniyet Müdürlüğüne başvuruda bulunabilirler,

Şirket ortakları Cezayir'e gelmeyeceklerse, yöneticiye noter tasdikli ve tercümelî vekalet vererek işlemleri yaptırabilirler. Ancak bu vekaletin Türkiye'deki Cezayir Konsolosluğu'ndan tasdik ettirilmesi gerekmektedir.

Cezayir ticaret siciline kayıt prosedürünün, özellikle ithalat ve ihracat şirketleri için her iki yılda bir yenilenmesi gerekmektedir. Bunun için kayıt sicilinin ilk alındığı tarihten sonra 2 yıl dolmadan 15 gün önce Ticaret Sicil Müdürlüğü'ne başvuruda bulunmak gerekmektedir.

İrtibat Bürosu

İrtibat bürosu açmak için ana şirketin tüm dökümanlarının tercüme edilerek Cezayir Konsolosluğunca onaylanmış belgelerin, Cezayir Ticaret Bakanlığı'na dosya olarak verilmesi gerekmektedir. Onay verilmesi durumunda irtibat bürosu kurulmuş olur. İrtibat bürolarının ticari faaliyette bulunma ve para transfer hakları yoktur. İrtibat Büroları her iki yılda bir Cezayir Ticaret Bakanlığı nezdinde kayıt yenilemektedirler.

Cezayir Ticaret Bakanlığı'na yazılı başvuruda bulunulması için aşağıdaki koşulların yerine getirilmesi gerekmektedir:

Mali koşullar: Banka nezdinde CEDAC (Konvertible Cezayir Dinarı Hesabı) hesabı açtırılması gerekmektedir. Kuruluş aşamasında 30.000 ABD Doları'nın teminat olarak bankada bloke edilmesi gerekmektedir. Bu hesaba döviz olarak yatırılan para dinar olarak çekilmektedir.

İdari koşullar: Ana şirketin statüsünün onaylı fotokopisi, büro yöneticisinin atanmasına ilişkin ana şirketin kararı, büro yöneticisinin özgeçmişi ve pasaport fotokopisi, büronun faaliyet göstereceği yere ait kira sözleşmesi.

Cezayir E-Ticaret Kanunu ve Uygulaması

Cezayir'deki e-ticaret faaliyetleri, 16 Mayıs 2018 tarihli Cezayir Resmi Gazetesi'nde yayımlanan 18-05 sayılı Kanun ile düzenlenmiştir. Bu Kanuna göre, e-ticaret faaliyetlerinde bulunacakların com.dz uzantılı bir internet adreslerinin olması, ticaret sicilinde faaliyet alanının kaydedilmesi gerekmekte olup, aşağıdaki ürünlerin e-ticaret kanalıyla satışı yasaktır.

- şans oyunları, bahis ve piyango,
- alkollü içecekler ve tütün,
- eczacılıkla ilgili ürünler,
- fikri, sınai veya ticari mülkiyet haklarını ihlal eden ürünler,
- yasalarca yasaklanmış mal veya hizmetler,
- satışı için özel bir işlem gerektiren mal veya hizmetler.

c. Vergi Uygulamaları

Cezayir'de şirket kazançları üzerinden Şirket Kar (Kurumlar) Vergisi (Impot sur les bénéfices des Sociétés-IBS) alınmaktadır. Bu vergi; imalat, sektörlerinde faaliyet gösteren firmalar için % 19, ticaret ve hizmet sektörlerindeki firmalar içinse % 26, bayındırlık, konut ve turizmde faaliyet gösteren firmalar için % 23 olarak belirlenmiştir.

Ayrıca, ciro üzerinden % 2 (enerji sektöründe % 3) oranında Profesyonel Faaliyet Vergisi (Taxe sur l'activité professionnelle-TAP) alınmaktadır.

Şirketlerin sahibi oldukları gayrimenkuller üzerinden de m² üzerinden % 3 olarak hesaplanan emlak vergileri vardır. Bu vergilerde % 50'ye varan değişik oranlarda indirim gidilebilmektedir.

Bahse konu tüm vergiler şirketin karları üzerinden % 66 oranında bir vergiye tekabül etmekte olup damga vergisi, arazi vergisi gibi vergilerle birlikte yılda 27 farklı vergi ödenmesi söz konusudur. Bahse konu ağır vergi yükü, Cezayir'in Doing Business 2020 Raporu'nda vergi yükü açısından 190 ülke arasında 158. sırada yer almasına yol açmıştır.

Ayrıca gelirler üzerinden de, artan oranlı bir şekilde ve en çok % 35 oranında gelir vergisi (Impot sur le Revenu Global-IRG) alınmaktadır

Gelir Vergisi (Impot sur le Revenu Global-IRG / yıllık)

Gelir Aralığı (Cezayir Dinarı)	Uygulanan Gelir Vergisi Oranı (%)
0 - 240 000	0
240 001 - 480 000	23
480 001 - 960 000	27
960 001 - 1 920 000	30
1 920 001 - 3 840 000	33
3 840 000`den fazla	35

*Gelir vergisi brüt maaş üzerinden hesaplanmakta ve aylık olarak tahsil edilmektedir.
**Adrar, Illizi, Tamanrasset ve Tindouf gibi Cezayir'in güney şehirlerinde enerji ve maden sektörü haricinde çalışanlara söz konusu oranlar % 50 indirimli olarak uygulanmaktadır.

Yukarıda yer alan vergi oranları 2022 Cezayir Finans Kanunu'nda yer almakla birlikte, son olarak anılan vergilerde yapılan değişiklikler;

https://www.mfdgi.gov.dz/images/bareme_irg/TABLE_IRG_2022.pdf
<https://www.mfdgi.gov.dz/index.php/8-contenu-en-francais/actualites/1951-publication-du-bareme-irg-2023>

adreslerinden edinilebilmektedir.

Gümrük Vergileri

Cezayir ekonomisiyle ilgili altı çizilmesi gereken ilk konunun hidrokarbon sektörüne olan bağımlılığıdır. Dünya petrol fiyatlarında yaşanan düşüşler, ülke ekonomisinde hem bütçe açığı hem de dış ticaret açığına sebep olmaktadır. Dolayısıyla, özellikle dış ticaret açığının azaltılmasını sağlamak amacıyla dış ticaret mevzuatı sıkça değişmektedir.

Cezayir'in, 10 haneli HS Kodlarına göre ithalatta uyguladığı gümrük vergisi oranlarına Cezayir Gümrük İdaresi'nin tarife sorgulama uygulamasından ulaşmak mümkündür. (https://douane.gov.dz/spip.php?page=tarif_douanier)

Cezayir, içinde bulunduğu ekonomik sıkıntılar nedeniyle, bütçe açığını kapatmak ve ticaret dengesini tesis etmek amacıyla, son yıllarda ithalatı kısıtlayıcı bazı önlemler alabilmektedir. Söz konusu önlemler, sadece ülkemize yönelik değil tüm ülkelerden yapılan ithalatlara yönelik olarak uygulanmaktadır. 2018 yılında bazı ürünler için başlatılan ithalat yasakları, 2019 yılında kaldırılmıştır.

İthalat yasağı kaldırılan 992 adet alt tarife pozisyonlu ürüne ise yüzde 30 ila yüzde 120 arasında değişen oranlarda İlave Gümrük Vergisi (DAPS) getirilmiştir. Bu ürünlerin listesine şu linkten ulaşmak mümkündür:

https://douane.gov.dz/IMG/pdf/arrete_du_2_chaabane_1440_correspondant_au_8_avril_2019_modifiant_1_arrete_26_janvier_2019.pdf

Diğer taraftan, 30.12.2021 tarihli ve 100 sayılı Cezayir Resmi Gazetesinde yayımlanan Cezayir 2022 Bütçe Kanunu'nun 113 üncü maddesi ile “*Herhangi bir işleme tabi tutulmaksızın yeniden satışa sunulmak üzere ithal edilen eşyanın ithalatında yüzde 2 oranında stopaj uygulanır. Bu stopaj, ithal eşyaya uygulanacak tüm ithalat vergilerinin hesaplanması sonrasında elde edilecek kıymet üzerinden hesaplanır ve gümrük idaresi tarafından tahsil edilir.*” hükmü ihdas edilmiştir.

Stopaj uygulanacak eşya, ithalatçının bankası nezdinde yapacağı ithalat ön kaydı –pre-domiciliation- aşamasında ithalatın amacına ilişkin deklare ettiği bilgiye göre belirlenmekte olup, bu düzenlemeye ilişkin bir eşya listesi bulunmamaktadır.

d. Sosyal Güvenlik Uygulamaları

Sosyal Güvenlik Primleri Tablosu

Konu	İşveren Payı (%)	Çalışan Payı (%)	Toplam (%)
Sosyal Güvenlik	12,5	1,5	14
İş Kazaları ve	1,25	-	1,25

Hastalıklar			
Emeklilik	10,5	6,75	17,25
İşsizlik Primi	1	0,5	1,5
Erken Emeklilik	0,5	-	0,5
Sosyal Konut Fonu	0,5	-	0,5
Toplam	26	9	35

Kaynak: Cezayir Sosyal Güvenlik Kurumu (CNAS)

e. Kambiyo Rejimi

Cezayir, sıkı bir kambiyo rejimi olan ve Cezayir Merkez Bankası'nın uhdesinde olan kontrollü dalgalı kur rejimine sahiptir. Ülkedeki döviz hareketleri Merkez Bankasının kontrolüne ve iznine tabidir.

Cezayir'in kambiyo rejimi büyük oranda, Cezayir Merkez Bankasının 07-01 numaralı düzenlemesine (13 Mayıs 2007 tarih ve 31 tarihli Cezayir Resmi Gazetesi) göre uygulanmaktadır.

Ülkede, döviz işlemlerinin serbestçe yapılması söz konusu değildir. Ülkede yasal olarak faaliyet gösteren döviz büroları bulunmamaktadır.

Yabancıların, ülkeye girişte limit olmaksızın ve çıkışta en fazla 7500 Euro olmak üzere, ülkeye girişte ve çıkışta 5000 Euro'yu aşan miktarda döviz bulundurmaları halinde gümrük idaresine bununla ilgili yazılı beyanda bulunmaları gerekmektedir. Yabancıların ülkeden çıkışında, en fazla girişte beyan edilen tutar kadar dövizin çıkışına izin verilmektedir. Girişte ve çıkışta farklılık olması halinde, kişinin bu farkla ilgili olarak dövizin resmi aracı kurumlarda bozdurulduğuna dair tevsik edici belgeleri gümrük idaresine sunmaları gerekmektedir. Ülkeye gelen yabancıların, ülkeye girişte gümrük idaresine verdikleri beyanı resmi aracı kurumlara ibraz etmeleri suretiyle döviz bozdurabilmeleri imkan dahilindedir. (26 Nisan 2016 tarihli ve 25 sayılı Cezayir Resmi Gazetesinde yayımlanan Cezayir Merkez Bankası Kararı)

Normal koşullarda, bankacılık sistemi üzerinden ne Cezayirli vatandaşlar için ne de yabancılar için serbestçe döviz alımı-satımı veya transferi mümkün değildir. Yasal döviz alım-satım ve transfer işlemlerinin dış ticaret, ülkeden çıkış, sözleşmeye dayanmak suretiyle kar transferi, yurtışı borçlanma bedeli vb. bir gerekçeye dayandırılması ve tevsik edici belgelerin ilgili otoritelere ibrazı ve bu otoritelerce onayı zorunludur. (13 Mayıs 2007 tarihli ve 31 sayılı Cezayir Resmi Gazetesinde yayımlanan Cezayir Merkez Bankası Kararı)

Yabancı ülkelerden döviz girişi ve yurtdışına döviz çıkışında beyan etmeme, yanlış beyanda bulunma, usule uygun hareket etmeme, ülkeye getirilmesi gerekli sermayeyi getirmeme vb. sebeplerle mevzuat ihlali yapılması halinde 2 yıldan 7 yıla kadar hapis cezası, 10 Temmuz 1996 tarihli ve 43 sayılı Cezayir Resmi Gazetesinde yayımlanan bir Tebliğ ile öngörülmüştür. Bu alandaki mevzuatın ihlali suçlarında, gerçek ve tüzel kişilerin resmi idarelere başvurarak ihlali beyan etmeleri halinde, ihlal tutarına göre 2 ila 7 katı oranında ceza ödemeleri şartı ile uzlaşmaya gidilebileceği 11-35 sayılı Yönetmelik ile (6 Şubat 2011 tarihli ve 08 sayılı Cezayir Resmi Gazetesi) belirlenmiştir.

Bu itibarla, Cezayir'de döviz işlemleri için "illegal serbest piyasa" olgusu gelişmiş, resmi kur ile illegal serbest piyasa arasında, -zaman içinde değişiklik göstermekle birlikte- yüzde 35 ila 50 arasında fiyat farkı oluşmuştur.

f. Enerji Maliyetleri

Cezayir’de tüm enerji kaynakları devlet tarafından sübvansiyon edilmektedir. Sadece enerji alanındaki sübvansiyonların ülkeye maliyetinin yılda 15 ila 20 milyar dolar düzeyinde olduğu tahmin edilmektedir.

Akaryakıt Ürünleri

Ülkenin başkenti Cezayir, Oran (Arziw) ve Skikda şehirlerindeki rafinerilerinde yılda 10,5 milyon ton petrol ve türevleri üretilmekte (2,1 milyon ton benzin/ 8,4 milyon ton motorin) olup, ülkenin yıllık benzin ve motorin tüketimi 12,5 milyon tondur. (3,3 milyon ton benzin/ 9,2 milyon ton motorin), Aradaki fark ithalat ile karşılanmaktadır.

Normal benzinin maliyeti 66 Cezayir Dinarı, motorinin maliyetinin 22 Cezayir Dinarı olmasına rağmen, bunların tüketiciye satış fiyatının sırasıyla 45 Cezayir Dinarı ve 29 Cezayir Dinarı’dır. LPG’nin tüketiciye satış fiyatı ise 9 Cezayir Dinarı’dır.

Ülkede benzin ve motorin kullanımındaki yüksek artış nedeniyle ülkenin ithalata yönelmek zorunda kaldığını, bu sorunun çözülmesi için özellikle ülkenin kuzeyindeki rafinerilerde iyileştirme çalışmalarının yapıldığı belirtilmektedir.

Petrol piyasası devlet tekelinde olup, Sonatrach isimli kamu iştiraki tarafından yürütülmektedir.

Elektrik Piyasası

Ülkede tüketicilere sunulan elektriğin maliyetinin 5,4 Cezayir Dinarı/kWh olmasına rağmen, tüketiciye satış fiyatı ortalama 4,01 Cezayir Dinarı/kWh’tır. Ülkede, 10 milyonu aşkın sayıda aboneye elektrik hizmeti verilmektedir. Ülkede üretilen elektriğin yüzde 98 oranda doğalgaz santrallerinden elde edildiğini, bu santrallere milli enerji şirketi Sonatrach tarafından sağlanan doğalgazın fiyatının uluslararası piyasa fiyatlarının onda biri oranında gerçekleştiği belirtilmektedir.

Doğalgaz Piyasası

Ülkede, 6 milyonu aşkın sayıda aboneye doğalgaz hizmeti verilmektedir. Doğalgazın tüketiciye ortalama satış fiyatı 4 Cezayir Dinarıdır. Elektrik piyasası ve doğalgaz piyasası devlet tekelindedir ve Sonelgaz isimli kamu iştiraki tarafından yürütülmektedir.

Benzin Fiyatları (Litre) (Cezayir Dinarı)

Ürün	Benzin İstasyonlarının Devletten Alış Fiyatı	Nihai Kullanıcı Fiyat
Motorin	26,75	29,01
Gaz	6.8	9
Benzin	41,93	45,62

Kaynak: Cezayir Benzin Dağıtım Firması NAFTAL

Su Fiyatı

Abone Türü	Kullanım Miktarı m ³	Fiyat
Hanehalkı	1-25	6.3
	25-53	20.48

	54-82	34.65
	83 ve üstü	40.95
Merkezi ve Yerel İdareler	Tek fiyat	34.65
Hizmet Sektörü	Tek fiyat	34.65
Sanayi Sektörü	Tek fiyat	40.95

Kaynak: SEAAL

2. POTANSİYEL YATIRIM ALANLARI

Demir-Çelik Sektörü: Ülkede inşaat sektörü en aktif sektör olup demir-çelik ürünlerinde yerli üretim tüketimi karşılamakta zorlanmaktadır. Ayrıca enerji girdilerinin ucuz olması da sektörü daha karlı kılmaktadır. Demir-çelik son on yıl içerisinde en fazla yatırımın yapıldığı sektör olmasına karşın, inşaat sektörü sebebiyle artan talep çerçevesinde özellikle çelik arzında bir eksik olduğu bilinmektedir.

Enerji ve Yenilebilir Enerji Sektörü: Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü'nün (OPEC) üyesi olan Cezayir, Afrika'da Libya ve Nijerya'dan sonra, petrol rezervleri (1,5 milyar ton /12,2 milyar varil) bakımından üçüncü büyük ülkedir. 4,3 trilyon metreküp (tcm) doğal gaz rezerviyle Afrika'da Nijerya'nın ardından en büyük doğal gaz rezervlerine sahip olan Cezayir, Afrika'nın en büyük doğal gaz üreticisidir. Mevcut üretim seviyesi korunduğu ve yeni rezerv bulunamadığı takdirde, Cezayir'in petrol ve doğalgaz rezervlerinin sırasıyla 2050 ve 2066 yıllarında tükeneceği hesaplanmaktadır. Bu veriler de ülke ekonomisinin geleceği açısından kaygı uyandırmaktadır.

Cezayir'in toplam yatırımlarının yüzde 76'sını oluşturan enerji yatırımları 2020 yılında yüzde 44 düşerek 2,5 milyar dolara gerilemiştir. Bu düşüşte, küresel salgın ve petrol fiyatlarındaki düşüşün milli enerji şirketi Sonatrach'ın gelirlerine yansımaları etkili olmuştur.

Sonatrach'ın önümüzdeki yıllarda 16 ila 21 milyar dolarlık 8 adet yatırım planı portföyü olduğu; bunlardan ikisinin, Sonatrach'ın Cezayir'de doğrudan kendi imkanları ile gerçekleştireceği bir milyar dolarlık yatırım olduğu, üçüncüsünün, Fransız Total firması ile Cezayir'de gerçekleştirilecek 1,4 milyar dolarlık yatırım olduğu, dördüncüsünün, Türk Rönesans firması ile Türkiye'de gerçekleştirilecek 1,2 milyar dolarlık yatırım olduğu, beşincisinin, Güney Koreli Daelim firması ile müzakeresi sürdürülen ve Cezayir'de gerçekleştirilecek 5,4 milyar dolarlık yatırım olduğu, planlanan toplam 8 milyar dolarlık 3 yatırım için ise ortak arayışının sürdürüldüğü belirtilmiştir.

Sonatrach, Fransız Total ve İtalyan Eni şirketleri ile Berkine Vadisindeki petrol yataklarının işletilmesi amacıyla bir Ortaklık Anlaşmasını 2020 yılında imzalamıştır.

Cezayir'in işletimde olan doğal gaz ve petrol yataklarındaki üretim teknolojisi eskidir ve altyapının yenilenmesi ve yeni kaynakların çıkarılabilmesi için hidrokarbon sektöründe yabancı yatırıma ve teknoloji transferine acilen ihtiyaç duymaktadır. Bu bağlamda, offshore ve kayagazı arama çalışmalarına başlanması yönetim tarafından arzu edilmektedir.

Cezayir, 707 trilyon fit küplük (tcf) geri kazanılabilir kaya gazı rezerviyle dünya çapında Çin ve Arjantin'den sonra 3. sıradadır ve küresel rezervin %9,3'üne sahiptir. 2025 yılına kadar yılda 20 milyar m³'lük kaya gazı üretimi hedefleyen Sonatrach'ın, kaya gazı arama çalışmaları kapsamında İngiliz BP ve Norveçli Equinor ile ülkenin güneydoğusundaki In Salah bölgesini kapsayan bir sözleşme imzaladığı, sözleşmenin Cezayir için bu alanda ilk teşkil ettiği bildirilmektedir.

Cezayir'in milli doğalgaz ve elektrik şirketi SONELGAZ tarafından yayımlanan ihale ilanına göre; 15 lot halinde toplam 2000 megawatt'lık güneş enerjisi için mühendislik, tedarik, ulaştırma, montaj, kurulum, işletmeye hazır hale getirme ve eğitim bileşenlerini kapsayan bir

yenilenebilir enerji ihalesi yapılacak olup, yabancı firmaların ihaleye teklif vermesi 29.05.2023 tarihine kadar mümkün olacaktır.

İhaleye girecek enerji firmalarının daha önce benzer nitelikte ve en az 40 megawatt gücünde bir projeyi başarı ile gerçekleştirmiş olması beklenmektedir. İhale İlanı İçin : <https://www.dztenders.com/fr/tenders/323523/>

Petrokimya Sektörü: Özellikle plastik ve kauçuk olmak üzere petrol ile bağlantılı ürünlerde ciddi bir potansiyel söz konusudur. Bahse konu ürünlerin 2/3'ünün ithal edildiği ve otomotiv sektörü ile ilişkili yan sektörlerde üretimin son derece yetersiz olduğu bilinmektedir. Cezayir'in yıllık plastik tüketimi 1 milyon ton civarındadır.

Makine ve Ekipmanları Sektörü: Cezayir'in enerji dışı sanayiye geliştirmeye yönelik hedefleri doğrultusunda sermaye mallarında ciddi bir ihtiyaç ortaya çıkmış bulunmaktadır. Sanayi sektörünün GSYH'daki payının yaklaşık %40'larda, hidrokarbon endüstrisinin ise yaklaşık %20'lerde olduğu söz konusu ülkede, enerji dışı imalat sanayinin GSMH'den aldığı payın oldukça düşük bir seviyede (yaklaşık %5) olması nedeniyle, enerji dışı imalat sanayinin gelişimi için önemli yatırım teşvikleri gündeme getirilmektedir. Bu bakımdan özellikle petrol ve doğal gaz, inşaat, gıda sektörlerine yönelik makina ve ekipman yatırımının ciddi potansiyele sahip olduğu düşünülmektedir.

Sanayi Sektörü: Ülkenin sanayi sektörü uluslararası pazarlarla rekabet edebilecek kapasiteye, deneyime ve teknolojiye sahip değildir. Bunun üstesinden gelmeyi ve asgari bir sanayi dokusunun tesisini amaçlayan yönetim bilhassa otomotiv sektöründeki yabancı yatırımlara destek vermekte, ilk aşamada kurulacak montaj tesislerinin daha sonra yan sanayinin gelişmesine de katkıda bulunacağını ümit etmekte, bu amaçla otomobil ithalatına ağır kısıtlamalar uygulamaktadır. Ne var ki geç kalınan bu adımlar günümüze dek istenen sonucu doğurmamıştır. Ülkede Peugeot, Volkswagen, Renault, Hyundai, Kia gibi grupların yerli ortaklarıyla kurdukları üretim hatlarında (Renault fabrikası hariç) ancak parçalara ayrılmış olarak getirilen araçların basit montaj işlemleri yapılmaktadır.

Madencilik Sektörü: Cezayir'de petrol ve doğalgazın yanı sıra, önemli cıva, gümüş, demir, uranyum, barit, bakır, çinko gibi yeraltı zenginlikleri ile kaydadeğer fosfat yatakları bulunmaktadır. Söz konusu madenlerin işletilmesi amacıyla ABD, Kanada, Hollanda ve Güney Afrika Cumhuriyeti kökenli madencilik şirketleri Cezayir'de faaliyette bulunmaktadır. Türk şirketleri de ilgi göstermektedir. Doğudaki büyük fosfat yataklarının işletilmesi amacıyla kurulacak 6 milyar dolarlık bir tesis için Çin'le anlaşma imzalandığı basında yer almıştır.

Cezayir Madencilik Bakanı son açıklamalarında; Gara-Djebilet bölgesindeki 3,5 milyar ton rezerve sahip demir yataklarının işletimi için Çinli bir konsorsiyumla işbirliği anlaşmasının son aşamalarına gelindiğini, 40 bin hektarlık bir alanda sürdürülecek proje kapsamında yılda 12 milyon ton demir madeninin çıkarılarak işleneceğini ve projede toplam 3 bin kişiye istihdam sağlanacağını belirtmiştir.

Cezayir Enerji ve Madenler Bakanlığı açıklamasında; Cezayir'in Tebessa bölgesindeki fosfat madenlerinin çıkarılması, işletilmesi ve ihracatına 2022/2023 yılından itibaren yılında işlerlik kazandırılmasının planlandığı belirtilmiştir. Cezayir'in milli enerji şirketi Sonatrach tarafından yapılan açıklamada; Cezayir'in doğusundaki 4 vilayette (Tebessa, Souk Ahras, Annaba et Skikda) zengin fosfat madenlerinin çıkarılması için 2022/2023 yılında 6 milyar dolarlık bir projenin başlatılacağı, bu proje için ortak finansman modeli ile yatırımcı tespit edileceği belirtilmiştir.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Sektörü: Cezayir'in tarım ve kırsal kalkınma politikasının ana hedefi, gıda güvenliğinin sürekli olarak sağlanması ve tarım sektörü üretiminin sürdürülebilir şekilde artırılması ve kırsal alanların geliştirilmesi olarak belirlenmiştir. Bu çerçevede, üretim alanlarının güçlendirilmesi ve genişletilmesi çabalarının korunması, tarım sektörünün entegre yoğunlaşmasının devam etmesi, destek araçlarının uyarlanması ve ulusal ürünün denetimi insan kaynaklarının devamı ve teknik desteğin güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

Cezayir'in tarım konusundaki avantajlarına ilişkin olarak, çok çeşitli tarımsal aktiviteye elverişli iklim ortamlarının var olması, halen yapılan tarımsal aktivitede düşük oranlarda kimyasal kullanımı, büyük bir pazar olması, yıl boyunca ve sezon dışında piyasaya arz yapılması sayılabilir.

Cezayir, tarımsal arazi geliştirme, entegre çiftliklerin geliştirilmesi, pilot çiftliklerde kamu-özel sektör işbirliğini teşvik edilmesi, tarımsal mekanizasyonun gelişimi, ekonomik sulama sistemlerinin geliştirilmesi, çeşitli tarım alanlarında üretimi artırmak için gübreleme tekniklerinin geliştirilmesi, modern fidanlıkların yaratılması ve geliştirilmesi, sera bitkilerinin gelişimi, yem bitkilerinin gelişimi (yonca, hidroponik ...), küçükbaş, büyükbaş ve caprine sektörlerinde, beyaz et, meyve ve sebzelerde ve süt sektöründe tarımsal üretimin artırılması ve, depolama kapasitelerinin ve soğuk depoların geliştirilmesi konularında adımlar atmakta ve söz konusu hedefleri ulaşmada politikalar izlemektedir.

07.11.2021 tarih ve 86. sayılı Cezayir Resmi Gazetesi'nde Yayımlanan 21-432 Sayılı Uygulama Yönetmeliği ile devlete ait kullanılmayan tarım arazilerinin imtiyaz yoluyla tarıma açılması hususları düzenlenmiş olup, buna göre;

1. Potansiyel kamu arazileri; insan, hayvan ve sanayi tüketimine dönük doğrudan veya dönüştürülmüş yıllık veya çok yıllık tarımsal üretim amacıyla imtiyaz yoluyla tarıma açılabilir.
2. Cezayir vatandaşı gerçek kişileri ile Cezayir mevzuatına tabi tüzel kişiler bu imtiyazdan yararlanabilecektir.
3. Bu süreç, Tarım Arazileri Ulusal Ofisi ile Sahra Tarımı Geliştirme Ofisi tarafından yürütülecektir.
4. İmtiyaz hakkı en fazla 40 yıl olacak, gerektiğinde uzatılabilecektir.
5. İmtiyaz hakkının doğmasından sonra 6 aylık sürede faaliyete geçilmesi gerekecektir.
6. İmtiyaz hakkı karşılığında, Finans Kanunu ile belirlenecek bir yıllık ücret alınacaktır.
7. Talepler, ilan üzerine bir iş planı dosyası ile birlikte yapılacaktır.
8. Değerlendirme için teknik ve uzman komiteler görevlendirilecektir.
9. İmtiyaz verilecekler ile ilgili Valilik arasında hakları ve yükümlülükleri düzenleyen bir şartname imzalanacaktır.

- Tarım ve tarıma dayalı sanayinin durumu (tarım ve tarıma dayalı sanayi işletme sayısı) (yem bitkisi sanayisi, rafine Ayçiçek yağı sanayisi, tohum vb.)

Tarım ve tarıma dayalı sanayi işletme sayısı : 17.000

Bitkisel yağı rafinesi işletme sayısı : 599

Cezayir halihazırda yıllık 10 Milyar USD civarında tarım ve gıda ürünü ithal etmekte, buna mukabil düşük bir miktarda hurma ve şeker ihracatı yapmaktadır. İç piyasadaki dalgalanmalar nedeniyle halihazırda temel gıda maddelerinin ihracatı askıya alınmıştır.

Tarım ve gıdada dışa bağımlılığın azaltılması için tarım ve gıda sanayinin geliştirilmesi istenmekte olup, bu alanlar yatırımda öncelikli alanlar arasında belirlenmiştir.

- Tarıma dayalı Organize Sanayi Bölgesi (OSB) ve hayvancılık OSB sayısı

Cezayir'de OSB sistemi geneli itibariyle çok gelişmemiş olup, tarım ve hayvancılık sektörlerine özel OSB'ler bulunmamaktadır. Varolan OSB'lerde ihtisaslaşmaya gidilmemiştir.

- Tarımsal anlamda çiftçileri destekleme programları

C.A.S (*Comptes d'Affectation Spéciale*) Özel Tahsis Hesaplarında verilen destek;
Devlet bütçesi tarafından finanse edilen programlar;
Özellikle tahıl ve süt fiyatları için sağlanan sübvansiyonlar;
Sübvansiyonlu krediler: RFIG (tarım kredisi) ve Ettahadi kredisi (yatırım kredisi);
Tarımsal krediyi garanti altına almayı amaçlayan bir Banka Kredisi Garanti Fonu (FGA);
Üretim ve tarımsal faaliyetlerin güvence altına alınmasına yönelik tarım sigortası sistemi.

- Kayıtlı çiftçi sayısı / Çalışan Sayısı

1,6 Milyon / 2,6 Milyon

- Çiftçi örgütlenmesi durumu

Her vilayette Tarım Odaları (toplam 58 adet) ve kooperatifler (toplam 204 adet) bulunmakla birlikte, güçlü ve etki alanına sahip bir örgütlenme yapısı bulunmamaktadır. İnisiyatif büyük oranda Valilikler bünyesindeki İl Müdürlüklerindedir.

- Tarımsal Kalkınma Planı

Tarım ve kırsal kalkınma politikası, ülkenin gıda güvenliğini güçlendirmeye, temel tarım-gıda ürünleri ticaret dengesindeki dengesizliği azaltmaya ve ülke ekonomisinin çeşitlendirilmesine etkin bir şekilde katkıda bulunmaya odaklanmaktadır.

Tarımı ve kırsal alanları ve Sahra ve dağ tarımını geliştirme çabaları, zenginlik ve istihdam yaratan özel girişimi teşvik ederek, doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı ile birlikte kırsal bölgelerin uyumlu bir şekilde tarımsal üretime açılmasını amaçlayan yapılandırılmış eylemlerin uygulanmasına yönelik olacaktır.

Bu nedenle Cezayir, stratejik tarım-gıda sektörleri dahil olmak üzere üretimin yoğunlaştırılması ve ayrıca tüm kırsal bölgelerin entegre bir kalkınmasının teşvik edilmesi sayesinde tarımı küresel ekonomik büyümenin gerçek bir motoruna dönüştürmeyi hedeflemektedir.

2020-2024 Hedefleri

2020-2024 beş yıllık programı çerçevesinde hedefler şu şekildedir:
Sulanan alanların genişletilmesi yoluyla tarımsal üretimin geliştirilmesi;
Üretimi ve verimliliği artırma;
Tarım arazilerinin akılcı kullanımı;
Dağlık alanlarda tarımsal ve kırsal kalkınma;
Orman mirasının korunması, geliştirilmesi ve zenginleştirilmesi;
Bozkır stepleri ve tarımsal kırsal alanlarda tarımsal ve kırsal kalkınma;
Sahra topraklarında kalkınma ve iyileştirme;
Bilgi ve dijitalleşmeyi geliştirme programlarına entegre etmek.

2024 Sonrası Hedefler

Tarımsal üretim ve verimliliği artırarak temel gıda ihtiyaçlarını karşılamak;
Özel yatırımların yönlendirdiği yeni bir tarımsal ve kırsal modelin geliştirilmesi ve yeni nesil üreticilerin ortaya çıkması;
Tarım-gıda ve orman ürünlerinin rekabet gücünü ve uluslararası değer zincirlerinin entegrasyonunu geliştirmek;
Özellikle dağ ve Sahra bölgelerinde kırsal bölgelerin sürdürülebilir ve dengeli gelişimi;
Bilgi ürünlerinin entegrasyonu ve dijitalleşme yoluyla tarımın modernizasyonu.

Avantajlar

Tarımsal iklim ortamlarının geniş çeşitliliği;
Düşük kimyasal kullanımı ihtiyacı;
Büyük bir pazar oluşu (yerel ve dış pazarlara yakınlık: Akdeniz havzası, Afrika ülkeleri);
Tüm yıl boyunca ve sezon dışında üretim ve piyasaya arz imkanı;
Geniş ürün yelpazesi;
Yüksek kaliteli ve organik ürün imkanı.

Ülke Genelinde Gelişime Açık/Hedeflenen Alanlar:

Tarımsal üretimde artış;
Hayvancılığın ve yerel et üretiminin geliştirilmesi;
Ormancılık potansiyelinin değerlendirilmesi;
Tarımsal-endüstriyel entegrasyonu teşvik eden faaliyetler;
Süt sektörü.

Dağlık Bölgelerde Gelişime Açık/Hedeflenen Alanlar:

Mevcut mahsullerin yoğunlaştırılması ve meyve yetiştiriciliğinin genişletilmesi;
Küçükbaş hayvan yetiştiriciliği birimlerinin oluşturulması;
Yerel ürünleri ve kırsal ticareti teşvik etmek;
Küçük işletmelerin ve genç proje liderlerinin temel altyapı ve dağlık alanlardaki geliştirme çalışmaları için teşvik edilmesi.

Sahra Bölgesinde Gelişime Açık/Hedeflenen Alanlar

Su noktalarının inşası ve/veya rehabilitasyonu ve çiftlik hayvanlarının sağlık kapsamına alınması için eylemler yoluyla deve ve keçi yetiştiriciliğinin geliştirilmesi amacıyla Sahra meralarının geliştirilmesi;
Küçük hizmet birimleri, mezbahalar, mini mandıralar ve el sanatları yaratarak deve ürünlerinin tanıtımı;
Geleneksel vaha sistemlerinin rehabilitasyonu ve yapılandırma eylemlerinin geliştirilmesi;
Palmiye bahçelerinin korunması ve gençleştirilmesi, su tasarrufu sağlayan sulama sistemlerinin satın alınması ve drenaj sistemlerinin yenilenmesi;

Yenilenebilir enerjilerin kullanımı için destek mekanizmalarını güçlendirerek tarımsal çevrelerin ve modern vaha sisteminin rehabilitasyonu.

- Arazi kiralamaya uygunluk (toprak kalitesi, iklim durumu, arazi miktarı, vb.)

Cezayir'in Tarımsal Faaliyetlere Elverişli Arazisi : 43,98 Milyon Hektar (Ülke yüzölçümünün %18'si)

Mera ve Otlaklar: 32,7 Milyon Hektar

Orman : 4,1 Milyon Hektar

Tarıma Elverişli Toplam Arazi Büyüklüğü: **8,58 Milyon Hektar** (2,7 Milyon Hektar Kamu Arazisi)

Tarıma Elverişsiz Arazi: 2,6 Milyon Hektar

Tarıma Elverişli Arazilerin %37'sinde tahıl (verim: 1,5 ton /hektar)

2021 yılı tahıl rekoltesi : 2,7 milyon ton (2020 yılında 4,3 milyon ton)

Cezayir'in hedefi : 9 milyon ton üretim /3 ton/hektar

GSYH İçinde Tarımın Payı : % 12,3

Ülkenin kuzey kıyı şeridinde Akdeniz iklimi, kuzey ile Sahra Çölü arasında kalan ve Yüksek Platolar olarak adlandırılan bölgede karasal iklim ve Sahra bölgesinde çöl iklimi görülmektedir.

Ülkenin kuzey bölgesi yaz ayları haricinde bol yağış almaktadır. Bu bölgelerde araziler verimli, toprak kalitesi yüksektir.

Sahra bölgesi yağış almamakta olup, Cezayir Devletince arazi tahsisleri ülkenin orta ve güney kesimlerinde yapılabilmektedir. Bu bölgelerde toprak kalitesi iyi olmamakla birlikte tarım faaliyetinde bulunmak için su kuyuları açılmakta olup, bu bölgede yer altı su kaynaklarının olduğu bilinmektedir.

Hali hazırda bir Türk firmasına ülkenin orta bölgesinde yer alan ve çöl iklimine sahip Adrar vilayetinde büyük bir arazi (4 bin hektar) tahsisi 40 yıllığına yapılmış olup, firma tarafından buğday, mısır ve yonca üretimine başlanmıştır.

Arazi tahsisi yapılan arazilerde ne alanda üretim yapılacağına Cezayir resmi kurumları ile birlikte karar verilmekte olup, buğday gibi bazı stratejik ürünlerin Cezayir Toprak Mahsulleri Ofisine satılması zorunludur.

Sayılarla Cezayir'de Hayvancılık Faaliyetleri

Küçükbaş hayvan sayısı: 30-35 Milyon (koyun ve keçi)

Büyükbaş hayvan sayısı : 1,7 milyon (908 bini süt üretimi için)

Deve sayısı : 450 bin

530 bin ton yıllık kırmızı et üretimi (%63 küçük baş / %27 büyük baş)

500 milyar dinar (2,5 milyar usd) üretim hacmi

Hayvan yetiştirici sayısı : 40 bin

Yıllık süt üretimi : 3,4 Milyon Ton

Tarımsal üretimin %17'si hayvancılık menşeli.

Turizm Sektörü: Hükümetin önem verdiği diğer alan olan Turizm sektörünün GSYH'deki payının %2,5 olduğu belirtilmektedir. Cezayir'de turizm sektörü gelişmemiş olup, ülkeden her yıl 3 ila 4 milyon Cezayir vatandaşı başta Tunus olmak üzere diğer ülkelere tatile gitmektedir. Buna mukabil Cezayir'e yılda toplam 2 milyon yabancı ziyareti gerçekleşmekte, bunun ise çok önemli bir bölümü iş amaçlı ziyaretlerden oluşmaktadır.

Sağlık, İlaç ve Ekipmanları Sektörü: Otomotiv sektöründe olduğu gibi sağlık sektöründe de yasal mevzuat çerçevesinde, ithalatçı firmalar ancak Sağlık Bakanlığı'ndan aldıkları bir onay ile ithalat gerçekleştirebilmekte ve bu ithalatlarını takiben 3 yıllık bir süreçte ilgili sektörde yatırım yapmak durumunda kalmaktadırlar. Ülkemizin önde gelen marka olmuş hastanelerinin

Cezayir'e ilgisinin de arttığı müşahade edilmiş olup, bazı hastanelerimizin irtibat bürosu veya ön tanı merkezi şeklinde yapılanma içinde olduğu da bilinmektedir.

B.YABANCI YATIRIM MEVZUATI VE YATIRIM TEŞVİKLERİ

1. YABANCI YATIRIMLARA İLİŞKİN ÜLKE MEVZUATI VE YATIRIM TEŞVİK MEVZUATI

a.Genel Çerçeve

Cezayir'de yatırım mevzuatının alt yapısını, 28 Temmuz 2022 tarihli ve 50 Sayılı Cezayir Resmi Gazetesinde yayımlanan 22-18 Sayılı **Yeni Yatırım Kanunu** oluşturmaktadır.

Bu Kanun'da geçen yatırım kavramı; üretime ve üretim kapasitesinin iyileştirilmesine dönük yeni aktiflerin oluşturulması, artırılması, iyileştirilmesi veya yatırımcı bir şirketin sermayesine ortak olunması ile yurtdışında bulunan bir yatırımın Cezayir'e taşınması şeklinde tanımlanmıştır.

Kanun'da öngörülen teşviklerden yararlanılabilmesi için, yatırımın gerçekleşmesinden önce **Cezayir Yatırımların Teşviki Ajansı'na (AAPI-Agence algerienne de promotion l'investissement)** başvuru ve kayıt olunması gerekmektedir.

Yeni Yatırım Kanunu ile teşvik verilecek sektörler belirlenmiştir. Buna göre;

- Madencilik ve taş ocakları,
- Tarım ve balıkçılık,
- Sanayi, gıda sanayi, ilaç sanayi, petrokimya,
- Hizmetler ve turizm,
- Yeni ve yenilenebilir enerjiler,
- Bilgi ve iletişim teknolojileri

sektörleri teşvik verilecek sektörler arasında yer almaktadır.

Kanun'da yatırım teşvikleri 3 ana başlıkta belirlenmiştir.

1. **Sektörler Rejimi Teşvikleri;** Kanun'da belirlenen sektörler için yatırımın gerçekleştirilmesi aşamasında ithal edilen mallar için Gümrük Vergisi ile ithal edilen veya yerelden temin edilen mal ve hizmetler için KDV'den muafiyet, 10 yıl boyunca emlak vergisi muafiyeti, 3 ila 5 yıl boyunca Kurumlar Vergisi (IBS) ve Mesleki Faaliyet Vergisi (TAP) muafiyeti,
2. **Kalkınmada Öncelikli Bölgeler İçin Ek Teşvikler:** Ülkenin güneyi, yüksek platoları ile doğal zenginlikleri olan bölgelerde yapılacak yatırımlar için sektörler rejimi için belirlenen teşviklere ilaveten 5 ila 10 yıl boyunca Kurumlar Vergisi (IBS) ve Mesleki Faaliyet Vergisi (TAP) muafiyeti,
3. **Ulusal Ekonomi İçin Özel Önem Taşıyan Yapısal Yatırımlar:** Yatırımın ulusal ekonomi için özel önemi haiz olması durumunda sektörler rejimi için belirlenen teşviklere ilaveten 5 ila 10 yıl boyunca Kurumlar Vergisi (IBS) ve Mesleki Faaliyet Vergisi (TAP) muafiyeti, özellikle yatırımın altyapı ihtiyaçları için kamu yardımı, hak kazanılan teşviklerin alt yüklenicilere transfer imkanı.

Bu teşviklerin yanısıra yatırımcılara kamunun mülkiyetinde bulunan arasından arazi tahsisi yapılabilecektir.

Yabancı yatırımcılarla Cezayir Devleti arasında **hukuki anlaşmazlık** yaşanması halinde, uluslararası anlaşmalardaki hükümler saklı kalmak şartı ile anlaşmazlıkların çözümünden Cezayir yetkili mahkemeleri sorumlu olacaktır.

Yabancı yatırımcılar, yatırım sermayelerini banka kanalı ile resmi yollardan Cezayir'e getirmeleri şartıyla, yatırımın maliyeti ve net reel üretim miktarları esas alınarak ilgili mevzuat çerçevesinde belirlenecek şirket karlarını, yine banka kanalı ile **yurtdışına transfer** etme hakkına sahip olabileceklerdir.

28 Temmuz 2022 tarihinde yürürlüğe giren 22-18 Sayılı Yeni Yatırım Kanunu'nun uygulamasına ilişkin **8 Adet Uygulama Yönetmeliği** 18 Eylül 2022 tarihli ve 60 sayılı Cezayir Resmi Gazetesinde yayımlanmıştır. Buna göre;

1. 22-296 Sayılı Uygulama Yönetmeliği ile ilgili kurumların yatırımlar hakkında verdikleri kararlara itirazlar için Cumhurbaşkanlığı bünyesinde kurulacak "Yatırım Ulusal Yüksek Komisyonu'nun görev ve işleyiş mekanizması belirlenmiştir.
2. 22-297 Sayılı Uygulama Yönetmeliği ile yatırımlarla ilgili politikaların belirlenmesi ve takibi için Başbakanlık bünyesinde kurulacak "Ulusal Yatırım Konseyi" görev ve işleyiş mekanizması belirlenmiştir.
3. 22-298 Sayılı Uygulama Yönetmeliği ile yatırım teşvik mekanizmasının yürütülmesi için kurulacak "Cezayir Yatırım Teşvik Ajansı'nın (AAPI)" görev ve işleyiş mekanizması belirlenmiştir. Buna göre; yabancı yatırımcılar için bu Ajans bünyesinde faaliyet gösterecek bir "Tek Gişe" hayata geçirilecek ve yatırım teşvik başvuruları ve takibi kurulacak bir elektronik sistem aracılığı ile yürütülecektir.
4. 22-299 Sayılı Uygulama Yönetmeliği ile yatırım teşvik başvurusu, kaydı, yatırımın durması veya taşınması ile ilgili süreçler ve başvuru belgeleri belirlenmiştir.
5. 22-300 Sayılı Uygulama Yönetmeliği ile teşviklerden yararlanmayacak sektörler, mallar ve hizmetler listeleri belirlenmiştir. Bu yönetmelik uyarınca yatırımla ilgili yurtdışına serbest kar transferi hakkına sahip olabilmek için toplam yatırım sermayesinin minimum %25'inin yurtdışından Cezayir'e bankacılık kanalı ile transfer edilmesi gerekmektedir.
6. 22-301 Sayılı Uygulama Yönetmeliği ile yatırımda öncelikli coğrafi bölgeler belirlenmiştir. Bu bölgelerde yatırım yapılması halinde teşviklerden daha uzun süreli yararlanma imkanı mevcut olacaktır.
7. 22-302 Sayılı Uygulama Yönetmeliği ile "Yapısal Yatırımlar"ın tanımı ve işleyiş mekanizması belirlenmiştir. Buna göre; ithalatı ikame eden, ihracatı çeşitlendiren, küresel ve bölgesel arz zincirine katkı sağlayacak, bilgi/teknoloji transfer edecek, 500 kişiden fazla istihdam sağlayacak 10 Milyar Cezayir Dinarı (yaklaşık 70 Milyon USD) üstündeki yatırımlar bu kapsama girebilecek, daha uzun süreli teşvikten yararlanacak ve yatırıma ilişkin altyapı hizmetleri kamu kurumları tarafından öncelikli olarak gerçekleştirilecektir.

Bu Yönetmelik ile ayrıca, yatırım teşvik süresinin belirlenmesi ile kriterler ve puanlama sistemi oluşturulmuştur. Teşvik süresi belirlenirken; yatırım yapıldığı bölge, yatırım miktarı, özsermaye miktarı, istihdam, yerli girdi oranı, teknoloji transferi gibi kriterler puanlanarak teşvik süresine karar verilecektir.

8. 22-303 Sayılı Uygulama Yönetmeliği ile yatırımların izlenmesi ve kuralların ihlalinde uygulanacak süreçler ve cezalar belirlenmiştir.

Özel Teşvik İle İlgili Vilayetler Bazında Tablo		
Coğrafi Olarak Tamamında Özel Teşvik Uygulanan Vilayetler (Ülkenin Güney Vilayetleri)	Coğrafi Olarak Belirli Bölgelerinde Özel Teşvik Uygulanan Vilayetler (Ülkenin Orta Bölgesindeki Vilayetler ve Yüksek Platolar)	Özel Teşvik Uygulanmayan Vilayetler (Ülkenin Kuzey Vilayetleri)
Tlemcen	Naama	Ain Temouchent
Sidi Bel Abbas	El Bayadh	Oran
Tissemsilt	Saida	Mascara
Medea	Tiaret	Mostaganem
Bouira	Djelfa	Relizane
Bordj Bou Arreridj	M'sila	Chlef
Setif	Batna	Ain Defla
Mila	Khenchela	Tipaza
Oum El Bouaghi	Tebessa	Blida
Souk Ahras	Biskra	Alger
	El Oued	Boumerdes
	Laghouat	Tizi Ouzou
	Ouargla	Bejaia
	Ghardaia	Jijel
	Bechar	Skikda
	Tindouf	Constantine
	Adrar	Guelma
	Tamanrasaet	Annaba
	Iliizi	El teref

Kaynak: Cezayir Yatırım Teşvik Ajansı (l'Agence Algérienne de Promotion de l'Investissement - AAPI)

b. Yabancı Sermayeye Yönelik Kısıtlamalar

1) 31 Aralık 2020 tarihli 2021 Yılı Bütçe Kanunu'nu ile 4 Haziran 2020 tarihli 2020 Yılı Ek Bütçe Kanunu'nun yüzde 51 yerel ortak şartı aranan stratejik sektörlerle ilişkin 50. maddesi tadil edilmiştir. Buna göre stratejik sektörler şu şekilde belirlenmiştir:

- a) Yeraltı kaynaklarının işletilmesi (Taş ve kum ocakları hariç)
- b) Enerji sektörünün tüm faaliyetleri (Petrol, gaz, elektrik işletimi, iletilmesi, taşınması, dağıtımı vb.)
- c) Milli Savunma Bakanlığı ve askeri sanayi ile ilgili sektörler
- d) Demiryolu, liman ve havalimanı işletmeleri
- e) İlaç ve eczacılık sanayi (Artı değer yaratan, yenilikçi, yerel piyasanın ihtiyaçlarına ve ihracata dönük üretim yatırımları hariç)

2) Yabancı şahıslar mal edinebilmekle birlikte, bahse konu kişilerin gayri menkul edinimleri için ise Valiliklerden onay/izin almaları gerekmektedir.

C. CEZAYİR'DEKİ TÜRK YATIRIMLARI

1. ÖNDE GELEN YATIRIMLAR VE SEKTÖRLER HAKKINDA BİLGİLENDİRME

Ayrıca, **Cezayir'de 1400 civarında** Türk firmasının; inşaat başta olmak üzere demir-çelik, elektrik-elektronik ve kablo, çeşitli makina (sanayi, ambalaj ve madencilik makineleri) ve ekipmanları, yapı-bayındırlık, inşaat malzemeleri, tekstil ve konfeksiyon, otomotiv ana (montaj) ve yan sanayi, çimento, kimya, kauçuk, plastik, boya, kağıt, ağaç ürünleri ve mobilya, taşımacılık, gıda (hububat ve bakliyat, şekerleme, çikolata ve bisküvi üretimi) seramik, deterjan ve diğer temizlik malzemeleri, çocuk bezi, restoran ve catering hizmetleri ile mücevherat gibi alanlarda doğrudan ve yerli ortaklarla birlikte ticari faaliyet gerçekleştirdikleri bilinmektedir.

Cezayir'de Türk yatırımlarının toplam **tutarı 2023 yılı itibarı ile 5 milyar dolara ulaşmış** olup, ülkemiz dış yatırımlarda hidrokarbon sektörü dışında ilk sırada yer almaktadır. Cezayir'de en büyük yatırımı bulunan şirketlerimiz Tosyalı demir-çelik (2 milyar doların üzerinde, tamamlandığında 3 milyar dolar), Tayal tekstil (tamamlandığında 800 milyon dolar), Hayat Kimya (70 milyon dolar) ve Abdi İbrahim ilaç fabrikasıdır (25 milyon dolar).

CEZAYİR'DE BAŞLICA BÜYÜK TÜRK YATIRIMLARI

FİRMA	SEKTÖR	GERÇEKLEŞEN YATIRIM MİKTARI
Tosyalı Algerie	Demir-Çelik	3 Milyar USD
Tayal SPA	Tekstil	800 Milyon USD
Sarl Dekinsan Algerie	Profil, Halı, Boya, Tarım	200 Milyon USD
Hayat Kimya SPA	Kimyevi Ürünler	150 Milyon USD
Sarl Özmert Algerie	Demir- Çelik	130 Milyon USD
Abdi İbrahim Remede Pharma	İlaç	60 Milyon USD
Saf Hadid	Hurda Toplama (Tosyalı Algerie)	25 Milyon USD
Sarl Tricud	Demir- Çelik	20 Milyon USD
Sarl Al Waha	Kimyevi Ürünler-Kozmetik	10 Milyon USD

Diğer 1400'ye yakın Türk Firması	Bankacılık Harici Muhtelif Birçok Sektör	0,6 Milyar USD
		TOPLAM: 5 MİLYAR USD

Rönesans Holding ile Cezayir'in milli enerji şirketi Sonatrach arasında Ceyhan'da 1,2 milyar dolar yatırımla polipropilen üretim tesisi kurulmasına ilişkin anlaşma 2018 yılı Kasım ayında imzalanmıştır. Böylelikle iki ülke arasında karşılıklı yatırımlarda daha dengeli bir yapının ortaya çıkması için önemli bir adım atılmıştır.

Yukarıda da bahsedildiği üzere, Türk müteahhitlik firmaları da bugüne kadar Cezayir'de toplam değeri 20 milyar doları geçen 550'e yakın altyapı ve konut projesi üstlenmiş olup, Cezayir Ülkemizin 7. Pazarı konumundadır.

Cezayir'de 2020 yılında yaklaşık 70 bin konut (çevre düzenlemesi dahil) ve 45 bin konut için çevre düzenlemesi olmak üzere toplam 115 bin konuta ilişkin 2,050 milyar ABD Doları değerinde ihaleye çıkmış ve bu ihalelerin 850 milyon ABD Doları meblağındaki kısmını Cezayir mukimi Türk firmaları kazanmıştır. Cezayirli yerli firmalar ise 700 milyon ABD Dolar değerinde ihale almıştır.

Sonuç olarak; Cezayir konut piyasasının, yabancılar açısından münhasıran Türk firmalarının kontrolüne geçtiği anlaşılmaktadır.

2015 yılından bu yana petrol fiyatlarında görülen düşüş nedeniyle petrol ve doğalgaz gelirleri düşen Cezayir büyük ölçekli altyapı yatırımlarını ertelemiştir. Diğer taraftan, 2020/2021 yılında Covid-19 pandemisi nedeniyle küresel talep daralmasının da etkisiyle, son yıllarda düşüş trendine giren petrol-doğal gaz fiyatları daha da düşmüş ve gelirleri büyük oranda söz konusu ürünlere bağlı olan ülkenin yürüttüğü projelerdeki ödemelerinde de gecikmelere sebep olmuştur. Fakat, 2020/2021 yılı itibarı ile ticari hayatı ve kamu yatırımları oldukça etkilenen, hidrokarbon ürünlerine oldukça bağımlı olan Cezayir'de 2022/2023 yılında söz konusu ürünlerin küresel piyasalardaki artışı ile birlikte ticari hayatta ve ülkenin yürüttüğü projelerdeki ödemelerde bir iyileşmenin olduğu görülmektedir.

Dünya ekonomisi genelinde 2023 yılı için öngörülen büyüme çerçevesinde, bir süredir dalgalanmakta olan petrol fiyatlarının son dönemde yükseliş sergilemesi ile, küresel müteahhitlik pazarında halihazırdaki payımızın artış eğiliminin süreceği değerlendirilmektedir.

2. TÜRK YATIRIMCILARIN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR

Cezayir'de 2023 yılı itibarı ile göze çarpan sorunlar şu ana başlıklar altında aşağıdaki şekilde sıralanmıştır.

Yatırımlarla İlgili Sorunlar

1. Cezayir'de halihazırda faaliyet gösteren yatırımcı firmalarımızın karşılaştıkları bürokratik engeller, kamu idarelerinde muhatap ve karar mercii bulma zorlukları, vaadedilen alt yapı sorunlarının çözülmemesi, bürokrasi ve yargı sisteminde yavaşlıklar,
2. Yabancı yatırımcılar için stratejik 5 sektörde yüzde 51 yerel ortak şartının devam ediyor olması.
3. Yatırım yapmayı düşünen firmalarımızın teşvikler, arazi ve bina tahsisi gibi konularda yaşadığı bürokratik süreçler,

4. Cezayir’de uygulanan kapalı kambiyo rejiminin, sermaye ve kar transferi gibi konularda yatırımcılara sorunlar yaşatması,
5. Yatırımcı firmaların sorunlarının hızlı ve etkin çözümüne ilişkin bir mekanizma bulunmaması,
6. Pontasiyel vaadedebilecek enerji, yenilenebilir enerji, tarım, gıda endüstrisi, balıkçılık, elektrik/elektronik sanayisi gibi alanlarda teşvik edici mali ve idari mekanizmalarının bulunmaması.

Müteahhitlik Sektörü İle İlgili Sorunlar

7. Cezayir’de yerleşik olmayan statüde faaliyet gösteren Türk müteahhitlik firmalarının ihalelerde karşılaştığı teknik engeller ,
8. Hakedişlerde ve teminatlarda blokajların artıyor olması, Cezayir Dinarındaki artan devalüasyonun maliyetlere de yansımaya rağmen gerekli maliyet güncellemelerinin yeterli oranda yapılmaması, yargıya taşınan anlaşmazlıkların sayısındaki artış,
9. Cezayir’de yerleşik olmayan statüde faaliyet gösteren Türk müteahhitlik firmalarının 2020 yılından beri yoğun vergi incelemelerine maruz kalması,
10. İki ülke arasındaki ÇVÖ Anlaşmasının günün şartlarına ve sorunlarına göre revize edilmesinin gerekliliği.

İkili Ticaret İle İlgili Sorunlar

11. Türkiye ile Cezayir arasında bir Serbest/Tercihli Ticaret Anlaşması bulunmaması
12. 992 alt tarife pozisyonunda uygulanmakta olan yüzde 30 ila yüzde 120 arasında ilave gümrük vergisinin devam ediyor olması,
13. İhracatçı firmalarımızın Cezayir gümrüklerinde yaşadığı sorunlar,
14. İhracatçı firmalarımızın ihracat bedellerini tahsil etmekte yaşadığı sorunlar,
15. İthalatı baskılayıcı tarife ve tarife dışı engeller.

Özetle, yabancı firmalar için %51 yerli şirket ortaklığı kuralının ortadan kalmış olmasının, yatırımların artmasına olumlu bir katkı sağlayacağı değerlendirilmekle birlikte, Cezayir’in halihazırda sürdürdüğü ekonomi politikaları, kambiyo rejimi, bürokratik engeller, iş gücü verimsizliği gibi hususlar Cezayir’deki yatırım ortamının geliştirilmesi gerektiğinin işaretleridir.

Cezayir’in; ABD, Çin, Güney Kore, Rusya, Fransa, Almanya, İspanya, İtalya ve diğer birçok Avrupa, Afrika ve Arap ülkesi ile Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmalarının yürürlükte olduğu bilinmektedir.

Cezayir, 22.03.1996 tarihinden bu yana ICSID taraf ülkelerinden birisidir. Türkiye’nin Cezayir’deki yatırım stoku düşünüldüğünde; müzakeresi aşamasında diğer ülkelerle olan Anlaşmaların da nazarı dikkate alınması suretiyle tekâmül edecek bir Türkiye-Cezayir YKTK Anlaşmasının, olabilecek en kısa sürede mevzuatımıza kazandırılmasının ülkemizin menfaatine olduğu değerlendirilmektedir.

Cezayir ile yapılacak bir YKTK’da, Cezayir Devletinin çok hassas olduğu “kambiyo rejimi”nden kaynaklı sermaye ve kar transferi konularında var olan ve olası sorunlu alanların temizlenmesine özen gösterilmesi büyük önem taşımaktadır.

D.CEZAYİR'DEKİ DİĞER ÜLKE YATIRIMLARI

1. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Ekonominin çeşitlendirilmesi, ülkede iktidarca bir süredir yeni bir öncelik olarak sunulmaktadır. Cezayir'in kendi kısıtlı imkanlarıyla bunu gerçekleştirmesi mümkün olmamıştır. Ülke giderek artan biçimde yabancı yatırıma ihtiyaç duymaktadır. 2019 yılı itibarı ile Cezayir'de bulunan 31,9 milyar dolarlık yabancı yatırım stoku, diğer ülkelerle kıyaslandığında (Türkiye – 164,9 milyar dolar, Mısır – 126,6 milyar dolar, Fas – 66,5 milyar dolar, Tunus – 29,5 milyar dolar) düşük kaldığı bilinmektedir.

Cezayir'deki yabancı yatırım istatistikleri 2018 yılından bu yana yayımlanmamakta olup, nihai verileri şu şekildedir:

DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR	2017	2018	2019
Giren Yabancı Yatırımlar (millions USD)	1.232	1.466	1.382
Yabancı Yatırım Stoğu (millions USD)	29.108	30.574	31.956
Yatırım Sayısı (Söbe) greenfield*	22	18	24
Greenfield Yatırımlarının Miktarı (million USD)	1.338	9.259	2.316

Kaynak: UNCTAD

ÜLKE VE SEKTÖR BAZINDA DOĞRUDAN YABANCI YATIRIM STOĞU

ÜLKELER	2018 (%)
Çin	24,8
Singapur	22,0
İspanya	17,9
Türkiye	16,2
Almanya	2,7
Güney Afrika	2,4
Fransa	2,3
YATIRIMLARIN SEKTÖREL DAĞILIMI	2018 (%)
Sanayi	62,0
Turizm	18,5

İnşaat ve Bayındırlık	7,2
Tarım	4,9
Hizmetler	3,9

Kaynak: Cezayir Yatırım Teşvik Ajansı (AAPI)

2002-2017 Cezayir Yerli ve Yabancı Toplam Yatırımlar

YIL	PROJE SAYISI	TUTAR (MİLYON DZD)	YARATILAN İSTİHDAM
2002	443	67 839	24 092
2003	1 369	235 944	20 533
2004	767	200 706	16 446
2005	777	115 639	17 581
2006	1 990	319 513	30 463
2007	4 092	351 165	51 345
2008	6 375	670 528	51 812
2009	7 013	229 017	30 425
2010	3 670	122 521	23 462
2011	3 628	156 729	24 806
2012	1 880	77 240	8 150
2013	8 895	1 716 735	148 943
2015	7.950	1.473.000	143.330
2016	7.185	1.839.000	164.414
2017	4.125	1.676.149	143.320
TOPLAM	67.920	5.695.990	734.708

*2018 yılında ortalama kur 1 Dolar = 115 DZD (Cezayir Dinarı)

Yatırımların Sektörel Dağılımı – 2002-2017

SEKTÖR	PROJE SAYISI	PAY %	TUTAR (MİLYON DZD)	PAY %	İSTİHDAM	PAY %
SANAYİ	2.509	34,9	1.116.955	60,74	94.134	57,3
HİZMET	1.054	14,6	191.691	10,4	18 .119	11,2
İNŞAAT	912	12,7	92.621	5,1	15.204	9,3
ULAŞTIRMA	2.061	28,7	119.162	6,5	13.683	8,3
TARIM	209	3	67.530	3,7	3.646	2,2
SAĞLIK	142	1,9	47.525	2,6	3.981	2,4
TURİZM	298	4,15	203.560	11,1	15.647	9,5
TOPLAM	7.185	100%	1.839.045	100%	164.414	100%

*Kaynak: Cezayir Yatırım Teşvik Ajansı (AAPI)

Yabancı Yatırımlar 2002-2017

BÖLGE	PROJE SAYISI	TUTAR(MİLYON DZD)	İSTİHDAM
Avrupa	472	1.148.208	78.415
AB	332	666.409	44.646

Asya	114	169.732	11.761
Amerika	18	68.813	3.737
Arap Ülkeleri	262	1.057.257	30.199
Afrika	6	39.686	609
Avustralya	1	2.974	264
Çok Uluslu	28	33.160	4.335
TOPLAM	822	2.519.831	133.583

Kaynak: Cezayir Yatırım Teşvik Ajansı (AAPI)

(Not: Yukardaki 2002-2017 tarihli üç tablo mülga ANDI'nin açıkladığı son güncel veriler olup, bahse konu tarihler sonrası herhangi bir veri yayınlanmamıştır.)

Son dönemde Cezayir Hükümetince de teşvik edilen ve en çok yerli ve yabancı yatırım çeken imalat sektöründeki başlıca alt sektörler aşağıda sunulmaktadır:

- Demir-Çelik,
- Su ve Enerji,
- İnşaat Ekipmanları, cam ve seramik,
- Gıda,
- Kimyevi ürünler, kauçuk ve plastik.

E.YATIRIMCILAR İÇİN YARARLI BİLGİLER

1. FAYDALI LİNKLER

Cezayir'e doğrudan yatırım yapmaya karar veren firmaların Cezayir Yatırım Teşvik Ajansı (l'Agence Algérienne de Promotion de l'Investissement - AAPI) <https://aapi.dz/> web sayfasını ziyaret etmesi gerekmektedir. AAPI kuruluşu, Cezayir'deki tüm yatırımları teşvik eden ve doğrudan yatırımlardan sorumlu olan bir kuruluş olup, Cezayir Sanayi Bakanlığı'na bağlı olarak çalışmaktadır.

CEZAYİR BAKANLIKLARI VE WEB ADRESLERİ

- **Présidence de la République** (Cumhurbaşkanlığı)
<http://www.el-mouradia.dz>
- **Premier Ministère** (Başbakanlık)
<http://www.premier-ministre.gov.dz>
- **Ministère de la défense nationale** (Milli Savunma Bakanlığı)
<http://www.mdn.dz>
- **Ministère des affaires étrangères** (Dışişleri Bakanlığı)
<http://www.mae.gov.dz>
- **Ministère de l'intérieur, des collectivités locales et de l'aménagement du territoire** (İçişleri Bakanlığı)
<http://www.interieur.gov.dz>
- **Ministère de la justice** (Adalet Bakanlığı)
<http://www.mjustice.dz>
- **Ministère des finances** (Maliye Bakanlığı)
<http://www.mf.gov.dz>
- **Ministère de l'énergie** (Enerji Bakanlığı)
<http://www.energy.gov.dz>

- **Ministère des moudjahidine et des avants droit** (Mücahitler Bakanlığı)
<http://www.m-moudjahidine.dz>
- **Ministère des affaires religieuses et des wakfs** (Din İşleri Bakanlığı)
<http://www.marw.dz>
- **Ministère de l'éducation nationale** (Milli Eğitim Bakanlığı)
<http://www.education.gov.dz>
- **Ministère de l'enseignement supérieur et de la recherche scientifique**
(Yükseköğretim ve Bilimsel Araştırmalar Bakanlığı)
<http://www.mesrs.dz>
- **Ministère de la formation et de l'enseignement professionnels** (Mesleki Eğitim Bakanlığı)
<http://www.mfep.gov.dz>
- **Ministère de la culture** (Kültür Bakanlığı)
<http://www.m-culture.gov.dz>
- **Ministère de la poste, et des télécommunications** (Posta ve Telekomünikasyon Bakanlığı)
<http://www.mptic.dz>
- **Ministère de la jeunesse et des sports** (Gençlik ve Spor Bakanlığı)
<http://www.mjs.gov.dz>
- **Ministère de la solidarité nationale, de la famille et de la condition de la femme**
(Aile ve Kadın Bakanlığı)
<http://www.msnfcf.gov.dz>
- **Ministère de l'industrie et des mines** (Sanayi Bakanlığı)
<http://www.mipi.dz>
- **Ministère de l'agriculture, et du développement rural** (Tarım ve Kırsal Kalkınma Bakanlığı)
<http://www.minagri.dz>
- **Ministère de l'habitat, de l'urbanisme et de la ville** (Konut ve Şehircilik Bakanlığı)
<http://www.mhuv.gov.dz>
- **Ministère du commerce** (Ticaret Bakanlığı)
<http://www.mincommerce.gov.dz>
- **Ministère de la communication** (İletişim Bakanlığı)
<http://www.ministerecommunication.gov.dz>
- **Ministère des travaux publics et des transports** (Altyapı ve Ulaştırma Bakanlığı)
<http://www.mtp.gov.dz>
- **Ministère des ressources en eau** (Su Kaynakları Bakanlığı)
<http://www.mre.dz>
- **Ministère du tourisme, de l'artisanat et du travail familial** (Turizm Bakanlığı)
<http://www.mta.gov.dz>
- **Ministère de la santé, de la population et de la réforme hospitalière** (Sağlık Bakanlığı)
<http://www.sante.gov.dz>
- **Ministère du travail, de l'emploi et de la sécurité sociale** (Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı)
<http://www.mtess.gov.dz>
- **Ministère des relations avec le parlement** (Parlamento ile İlişkiler Bakanlığı)
<http://www.mcrp.gov.dz>
- **Ministère de l'environnement et des énergies renouvelables** (Çevre ve Yenilenebilir Enerji Bakanlığı) <http://www.meer.gov.dz>
- **Ministère de la pêche et des productions halieutiques** (Balıkçılık ve Su Ürünler Bakanlığı) <http://madrp.gov.dz/dgpa>

DİĞER İLGİLİ KURUMLAR VE BİLGİ KAYNAKLARI

- T.C. Ticaret Bakanlığı Kolay İhracat Platformu: <https://www.kolayihracat.gov.tr/>
- T.C. Ticaret Bakanlığı Ülkelerden Ticari Haberler Cezayir Sayfası için:
<https://dtybs.ticaret.gov.tr/blog/?ulke=92>
- Cezayir'in ithalatta uyguladığı G.T.İ.P bazında gümrük vergisi oranları, ek vergiler, vergi avantajları ve ithalat önlemleri için Cezayir Gümrük İdaresi sitesi:
https://douane.gov.dz/spip.php?page=tarif_douanier
- Cezayir'de sektörlere ve ürünlere göre ithalatçı firma bilgilerine ulaşmak için:
<https://dz.kompass.com/>
- Cezayir'de yatırım, şirket kurulumu, teşvikler, ortak bulma vb. hakkında detaylı bilgilere ulaşmak için Cezayir Yatırım Teşvik Ajansı (l'Agence Algérienne de Promotion de l'Investissement - AAPI) <https://aapi.dz/>
- Cezayir Yatırım Rehberi'ne ulaşmak için:
<https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/dz/pdf/2022/KPMG%20-%20GUIDE%20INVESTIR%202022.pdf>
- Cezayir dış ticaret rejimi, Cezayir'in ikili ve çok taraflı ticaret anlaşmaları, ithalat ve ihracatta uygulanan lisanslar vb. konularda bilgi almak için Cezayir Ticaret Bakanlığı sitesi:
<https://www.commerce.gov.dz/>
- Cezayir Üretici Firma ve Ürün Bilgilerine Ulaşmak İçin :
<https://www.commerce.gov.dz/cartographie/>
- Cezayir'de şirket kurulumu, şirket bilgileri, sektörlere göre şirket bulma vb. bilgilere ulaşmak için Cezayir Sanayi ve Ticaret Odası sitesi: <https://www.caci.dz/fr/Pages/Accueil.aspx>
- Cezayir ticaret sicili kayıtlarına ulaşmak için Cezayir Ulusal Ticaret Sicil Merkezi sitesi:
<https://sidjilcom.cnrc.dz/web/cnrc/accueil>
- Cezayir'de düzenlenen fuar bilgileri için Cezayir Fuar İdaresi sitesi: <https://www.safex.dz/>
- Cezayir Dış Ticareti Geliştirme İdaresi sitesi: <https://www.algex.dz/>
- Cezayir dış ticaret verilerine ulaşmak için: <https://www.douane.gov.dz/spip.php?rubrique200>
- Cezayir'de açılan ihalelere ulaşmak için: [https://www.algeriatenders.com/accueil /](https://www.algeriatenders.com/accueil/)
<https://bomop.anep.dz/>
- Ülkede yoğun olarak kullanılan e-ticaret siteleri için: <https://www.jumia.dz/>
<https://www.ouedkniss.com/>

2. ULAŞILABİLECEK HUKUKİ VE MALİ DANIŞMANLIK ŞİRKETLERE İLİŞKİN BİLGİLER¹

AVUKATLIK BÜROLARI

CEZAYİR'DE FAALİYET ALANINA GÖRE AVUKAT ARAMASINI

[HTTPS://AVOCATALGERIEN.COM/CATEGORIES/ADRESINDEN YAPABİLİRSİNİZ. FİRMALARIMIZIN](https://avocatalgerien.com/categories/adresinden-yapabilirsiniz)
[ÇALISACAKLARI AVUKATLARI, BU YÖNTEMLE BELİRLEMELERİ TAVSİYE OLUNUR.](#)

MEBARKI LAW FIRM (ENG)

ADRESSE: 5 Rue Lieutenant Ahmed Garani, Casbah, Alger, 16000

TEL: +213 560 30 36 73 / +213 21 74 30 06

EMAIL: amine.mebarki@algerian-business-lawyer.com

SITE WEB: <https://algerian-business-lawyer.com/>

MAITRE BENATALLAH TEWFIK (ENG)

SITE WEB: <https://maitre-benatallah-tewfik-avocat.business.site/>

EMAIL: benatallahtewfik@hotmail.com

TEL: 00213 663 52 02 10

BİRADY ATTORNEY (ENG)

TEL : + 213 23.38.02.98 / + 213 23 37 79 12

Fax : + 213 23 37 79 13

E-MAIL : contact@birady-attorney.com

SITE WEB: <https://www.birady-attorney.com/page.php?r=cabinet&lg=fr>

MAITRE MERABTI GHANIA (ENG)

TEL: (+213) 0554-634-048 (+213) 0674-637-433

ADRESSE: 54 Sidi Hassen, Grand Chéraga – Alger

EMAIL : maitremerabti@yahoo.fr

SITE WEB : <http://avocate-algerie.com/>

MAITRE YANNIL BELBIR (ENG)

9 AVN. M. MEGHNOUNCHE TEXRAIN BIRKHADEM ALGER

TEL : 00 213 23 59 90 26 / 00213 667 78 45 83

E-MAIL: YANNIL.BELBACHIR@FARESLEGAL.COM

SITE WEB: [HTTPS://WWW.FARESLEGAL.COM/](https://www.fareslegal.com/)

---

¹ ÖNEMLİ NOT;

Bu listeler, firmalarımızdan gelen yoğun taleplere binaen Müşavirliğimizce, sadece fikir vermesi amacıyla hazırlanmıştır.

Listede yer alan kişi veya kurumların Müşavirliğimizle doğrudan veya dolaylı olarak herhangi bağı bulunmamaktadır.

Alınacak hizmetin kalitesi, süresi, sonucu, ücret politikası vb. konularda Müşavirliğimizce bir taahhüt verilmemektedir.

Doğabilecek anlaşmazlıklara ilişkin Müşavirliğimizin bir sorumluluğu bulunmamaktadır.

MAITRE DERWICHE DJEZARLY SAVSEN (ARAPÇA, FRANSIZCA VE TÜRKÇE)
SAID HAMDINE BT SI-SMAIL ALGER
TEL: 00 213 554 27 71 97 / 00 213 552 46 77 78
E-MAIL: SAOUSSEN1997@HOTMAIL.FR

MAITRE ZEGHDOU Sihem (ENG)
79,Rue du 1er Novembre ROUIBA
Tel : 00 213 555 247 388
Email : sihem.zehdu@hotmail.fr

MAITRE OUALI RACHİD (ENG)
101, RUE DIDOUCHE MOURAD 16003- ALGER
TEL : 00 213 21 23 77 35 - FAX : 00 213 23 77 36
GSM : 00 213 661 518 130
EMAIL : OUALI.AVOCAT@HOTMAIL.FR

MAITRE Samy Maamar CHAMMA (ENG)
SAID HAMDINE BT 21 NO13 BIR MOURAD RAIS
TEL : 00 213 550 93 29 19
E-MAIL : SAMYMAAMARCHAMMA@GMAIL.COM

MAITRE WASSILA BENZINA (ENG. FRANS)
13, RUE MOHAMED BENZINA
GSM: 00 213 550 074 917
EMAIL : benzinaouassila@gmail.com

MAITRE ABDULKADER HAMMOUCHE (6 DİL)
GSM : 00 213 661 55 21 68
EMAIL : abdelkaderh63@gmail.com

MAITRE DJOUABRI DJAMILA (ENG)
Adresse : CHERAGA ALGER, ALGERIE
TEL : 00213 779 44 60 47
00213 698 49 38 03
EMAIL : DJOUABRIDJAMILA78@GMAIL.COM

DANIŞMANLIK FİRMALARI

GÜMRÜK ALANINDA

*CEZAYİR'DE GÜMRÜK ALANINDA FAALİYET GÖSTEREN FİRMALARA
HTTP://ELMOUCHIR.CACI.DZ/CATEGORY/09/092/
ADRESİNDEN ULAŞABİLİRSİNİZ. FİRMALARIMIZIN ÇALIŞACAKLARI GÜMRÜK ARACI FİRMALARINI BU
YÖNTEMLE BELİRLEMELERİ TAVSİYE OLUNUR.*

Lamine KALAM
SARL STIK

Tel : 00 213 21 23 63 14-15 Fax: 00 213 21 83 89 95 Gsm: 00 213 555 24 29 28

E- mail: stiktransit@yahoo.fr

GLOBAL TRANSIT SARL

CITE DES 618 LOGTS BT 5 CAGE B 1 et ET. Mohammadia, Alger (16), Algérie

Tél : +213 (0) 23 82 03 39

Mob : +213 (0) 770 33 84 68

E-mail : transitnedjar@gmail.com

MENDEF AHMEDKHODJA 00213 551 40 10 54

LOJİSTİK ALANINDA

ELKENZ MARITIME TRANSPORTATION (*ALGER ve ORAN DİREKT HAT)

Tel. (0216) 327 96 86 – Ext.115-122

Fax.(0216) 428 94 60-65-66 MOB: 0533 204 10 99

www.elkenz.com | egozen@elkenz.com (Ebru GÖZEN | Pazarlama)

OCEANIC CABINET DE CONSEIL EN DOUANEET LOGISITQUE

Mob : +213 770 71 72 02

Tél/Fax :+213 23 34 87 47

Site Web : www.oceanic-dz.com

Email : c.guellour@oceanic-dz.com / k.rahali@oceanic-dz.com

Résidence Sahraoui, BLOC N° 04 Les Deux Bassins, EL ACHOUR ALGER, ALGERIE

ŞİRKET YÖNETİMİ ALANINDA

CEZAYIR 'DE BU ALANDA FAALİYET GÖSTEREN DANIŞMANLIK FİRMALARINA

HTTP://ELMOUCHIR.CACI.DZ/CATEGORY/10/101/CONSEIL-EN-MANAGEMENT/

ADRESINDEN ULAŞABİLİRSİNİZ. FIRMALARIMIZIN ÇALIŞACAKLARI FİRMALARI BU YÖNTEMLE

BELİRLEMELERİ TAVSİYE OLUNUR.

---

*KPMG ALGERIE :

<https://kpmg.com/dz/fr/home.html>

Email : info@kpmg.dz

Email 2 : dz-kpmg-news@kpmg.dz

Cezayir

Immeuble KPMG

Lot 94 zone d'affaires Bab Ezzouar

Tel: +213 982 400 877

Fax: +213 982 400 835

Wahran

05, Coopérative Adnane Mustapha. Zhun Usto.

Tel: +213 41 33 5909
Fax: +213 41 33 5910

Ramzi Ouali
Partner
rouali@kpmg.dz

Asma Belouard
Directrice
abelouard@kpmg.dz

Lamia Achaibou
Directrice
lachaibou@kpmg.dz

ANIS ALLOUM
Senior Manager
aalloum@kpmg.dz

Tel : 00213 21 98 85 00

*EY ALGERIA (ERNST & YOUNG)

https://www.ey.com/en_dz

Oriental Business Park, Quartier des affaires d'Alger, Bab Ezzouar,
Alger 16320

Tel: + 213 (0) 21 24 93 92 - +213 551 63 98 57 - +213 21 89 11 66

Faks: + 213 (0) 21 24 91 14

*DELOITTE ALGERIE

<https://www2.deloitte.com/afrique/fr/footerlinks/deloitte-algerie.html>

Adres : Tour Algeria Business Center Pins Maritimes16130 Mohammadia, Alger/Algérie

Tel : 00213 21 89 12 50 - 00213 661 89 12 47

Faks : 00213 21 89 12 55

Email : mhadid@deloitte.dz

*Rachide BENAIBOUCHE

Tel: 00 213 660 73 94 39 - 00 213 661 46 25 81

E mail: amine_benaibouche@hotmail.fr

GENEL DANIŞMANLIK (TERCÜME, ORGANİZASYON, ŞİRKET KURULUMU VS.)

*CEZAYIR'DE BİRÇOK ALANDA FAALİYET GÖSTEREN DANIŞMANLIK VE ORGANİZASYON
FİRMALARINA [HTTP://ELMOUCHIR.CACI.DZ/CATEGORY/15/150/](http://ELMOUCHIR.CACI.DZ/CATEGORY/15/150/)
ADRESİNDEN ULAŞABİLİRSİNİZ. FİRMALARIMIZIN ÇALIŞACAKLARI FİRMALARI BU YÖNTEMLE
BELİRLEMELERİ TAVSİYE OLUNUR.*

Hüsni ÖZDEN

Experturc Consulting

00213 669 016841

HUSNU@EXPERTURC.COM

WWW.EXPERTURC.COM

Nesrine CHEDDAD

NAS CONSULTING

Tel: 00 213 550 47 49 48

E-Mail : nasrinecheddad@hotmail.com

İNSAN KAYNAKLARI ALANINDA

CEZAYİR 'DE BU ALANDA FAALİYET GÖSTEREN DANIŞMANLIK FİRMALARINA

[HTTP://ELMOUCHIR.CACI.DZ/CATEGORY/15/150/SERVICES-DE-LA-MAIN-DOEUVRE/](http://ELMOUCHIR.CACI.DZ/CATEGORY/15/150/SERVICES-DE-LA-MAIN-DOEUVRE/)
